

08.04.2020

Hallintopäällikkö

11 § Vahingonkorvausvaatimus, kaatuminen

HEL 2019-013298 T 03 01 00

Päätös

Kaupunkiympäristön toimialan hallintopäällikkö päätti hylätä hakijan vahingonkorvausvaatimuksen.

Päätöksen perustelut

Hakija on esittänyt kaupungille 18.12.2019 vahingonkorvausvaatimuksen kaatumisesta aiheutuneista kuluista. Vaatimuksen mukaan kaatuminen on tapahtunut Helsingin Keskustakirjasto Oodissa portaissa, avajaispäivänä 5.12.2018. Hakija epäilee kaatumisen johtuneen merkitsemättömistä porrasaskelmista ja käsijohteen liian aikaisen loppumisen vuoksi. Hakijan yhteensä 15 000 euron erittelemätön vaatimus koostuu kivusta, särystä, pysyvistä henkisistä ja fyysisistä vammoista, elämänlaadun heikentymisestä sekä taloudellisista menetyksistä.

Hakijaa on pyydetty useamman kerran yksilöimään vaatimaansa summaa. Hakija on pyynnön johdosta toimittanut useita tositteita ja laskuja, joista ei selviä menetysten ja vaatimusten perimmäiset summat tai erittelyt. Hakija on myöhemmin toimittanut vakuutusyhtiön korvauspäätöksiä, sairauskertomuksen ja osan henkilövahinkoasiain neuvottelukunnan suosituksista vaatimuksen liitteeksi.

Helsingin keskustakirjaston Oodin rakennuslupa on tullut vireille 13.3.2015. Kaupungin vahingonkorvausvastuun kannalta on olennaista tarkastella, onko vahinkopaikka ollut niiden määräysten mukainen, jotka ovat olleet voimassa rakennuslupa-asian vireilletulon ajankohtana.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, MRL) määritellään rakentamista koskevat yleiset edellytykset, olennaiset tekniset vaatimukset sekä rakentamisen lupamenettely ja viranomaisvalvonta. Olennaiset tekniset vaatimukset koskevat rakenteiden lujuutta ja vakautta, paloturvallisuutta, terveellisyttä, käyttöturvallisuutta, esteettömyyttä, meluntorjuntaa ja ääniolosuhteita sekä energiatehokkuutta. Tarkemmat rakentamista koskevat säännökset ja ohjeet kootaan Suomen rakentamismääräyskokoelmaan.

Asetus rakennuksen esteettömyydestä (241/2017) ja asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta (1007/2017) astuivat voimaan 1.1.2018. Asetusten voimaan tullessa vireillä oleviin hankkeisiin on sovellettu asetusten voimaantulosäännösten mukaan voimassa olleita säännöksiä.

08.04.2020

Hallintopäällikkö

Suunnitelmat Oodin rakentamisesta on laadittu ja Oodin rakentamista koskeva rakennuslupa-asia on tullut vireille ennen kuin edellä mainitut asetukset rakennuksen esteettömyydestä ja käyttöturvallisuudesta ovat tulleet voimaan.

Suomen rakentamismääräyskokoelma ehti myös uudistua portaita ja luiskia koskevien määräysten ja ohjeiden osalta Oodin suunnittelun ja rakennuslupa-asian vireilletulon sekä hankkeen toteuttamisen välisenä aikana.

Vahingonkorvausvaatimuksen vuoksi Oodin hankkeen aloituksessa mukana olleelta esteettömyysasiamieheltä on pyydetty selvitys asiassa. Esteettömyysasiamiehen lausunnon mukaan keskustakirjasto Oodin suunnitteluvaiheessa nostettiin esille seikkoja, mitkä toisivat rakennuksen korostetun hyvillä ominaisuuksilla kaikkien saavutettavaksi. Esteettömyyden osalta nostettiin esiin asioita, joita eivät tällä hetkellä voimassa olevat määräykset ja asetukset vielä edellytä. Siten esteettömyys on, huolimatta siitä, että hankkeen suunnittelun ja toteuttamisen välisenä aikana on tullut uusia asetuksia ja osa määräyksistä on muuttunut, ajan tasalla.

Saadun selvityksen mukaan keskustakirjaston suunnittelun lähtökohtana on ollut erikoistason esteettömyys. Poiminta keskustakirjaston suunnittelusta v. 2012-13 järjestetyn arkkitehtuurikilpailun ohjelmasta: ”Suunnittelun keskeinen lähtökohta on tilojen selkeys, turvallisuus, esteettömyys, riittävä väljyys ja helppo orientoitavuus niin, että ne sopivat hyvin kaikille väestöryhmille mukaan lukien lapset, ikääntyneet ja liikuntaesteiset. Näkö- ja kuulovammaiset otetaan huomioon (esimerkiksi riittävät kontrastit, ”puhuvat” hissit ja induktiosilmukat).”

Oodissa vahinkopaikalla on tasanne, joka erottaa ns. istumaportaat yläpuolella ja suorat, alaspäin vievät portaavat. Kaatuminen on tapahtunut luiskalta siirryttäessä tasanteelle ja siitä alaspäin aukeaviin, suoriin portaisiin.

Luiskan reunaan seuraava käsijohde katkeaa tasanteen kohdalta kulkemisen sallimiseksi tasanteelle. Käsijohteen tarkoituksena on mahdollistaa turvallinen kulku portaissa. Johde jatkuu luiskalta tasanteelle siirryttäessä portaiden alkamiskohdasta rakentamismääräysten mukaiset 30 senttimetriä. Alaspäin meneviä suoria portaita reunustaa käsijohde, joka kääntyy alaspäin portaiden suuntaa mukailen ja ohjaa näin kulkua suorissa portaissa.

Tasanne, jolta portaavat aukeavat molempiin suuntiin, täyttää voimassa olevan käyttöturvallisuusasetuksen mukaiset vaatimukset kokonsa puolesta kaikkiin suuntiin. Portaavat ovat nousujen ja etenemien osalta voimassa olevien rakentamismääräysten vaatimusten mukaiset.

08.04.2020

Hallintopäällikkö

Näkövammaisille suunniteltu kulkureitti kulkee tasanteelle avautuvan luiskan vieressä kulkevan käsijohteen takana, lasisen ulkoseinän vieressä. Kulkuväylää seuraa koko matkalta käsijohde katkeamattomana ohjaten kulkua.

Saadun selvityksen mukaan keskustakirjaston suunnitteluvaiheessa järjestettiin yhteiskokouksia vammaisjärjestöjen, Invalidiliiton ja Näkövammaisten keskusliiton edustajan kanssa erillispalaverissa. Kokouksissa kiinnitettiin huomiota mm. opasteisiin ja liikkumiseen erityisesti näkövammaisten näkökulmasta. Urakkasuunnitelmat on käyty läpi myös esteettömyysasiamiehen kanssa. Esteettömyysasiat olennaisena osana hanketta ovat olleet esillä myös monissa muissa yhteyksissä joissa huomioitiin mm. lähiympäristön suunnittelu.

Helsingin kaupungin vammaisneuvosto myöntää vuosittain esteettömyystunnustuksen taholle tai teolle, joka on edistänyt vammaisten kuntalaisten ja kaupunkilaisten yhdenvertaista osallistumista ja palveluiden helppoa saavutettavuutta. Vuonna 2019 tunnustus annettiin Oodille perusteina mm.: "Oodi palvelee kaikkia helsinkiläisiä, pääkaupunkiseudun asukkaita sekä kotimaisia että ulkomaisia matkailijoita. Se on esteetön, saavutettava ja toiminnallinen olohuone. Oodin tilat mahdollistavat kaikille yhdenvertaisen osallistumisen, toimimisen ja kokemisen. Oodi on ensimmäinen suomalainen kirjasto, jossa on näin laajasti otettu huomioon esteettömyys ja saavutettavuus jo rakennusvaiheessa. Ratkaisut tukevat toiminnallisesti liikkumis- ja toimimisesteisiä lapsia ja aikuisia."

"Itsenäinen liikkuminen onnistuu Oodissa, kun käytössä ovat esimerkiksi näkövammaisten ihmisten liikkumista tukevat karttasovellukset, kuten koho- ja sanakartat. Lattialla ohjaavat listat vievät kohteisiin ja hissit kertovat saapumiskerroksen, jolloin liikkumis- ja toimimisesteiset ihmiset pääsevät turvallisesti kaikkialle rakennuksen sisällä."

Kaupunginkirjasto Oodissa suoritettiin esteettömyystarkastus 23.11.2018 ja lopputarkastus vasta avajaisien jälkeen. Koska keskustakirjasto Oodi on kohdennettu kaikille ryhmille, painottaen nimenomaan esteettömyyttä ja saavutettavuutta kaikille käyttäjille, tuotiin esteettömyyskatselmuksessa esiin mahdollinen portaiden huomaamattomuus ja suositeltiin kontrastimerkintöjen lisäämistä porrasaskelmiin askelmien reunojen havaitsemisen helpottamiseksi. Vaikkakaan niitä ei voimassa olevissa esteettömyysasetuksissa ja määräyksissä oltu vaadittu. Kontrastimerkintöjä ei kuitenkaan ehditty asentaa paikoilleen ennen avajaisia, joita vietettiin 5.12.2018.

Avajaisiin osallistui 55 000 ihmistä aiheuttaen myös ruuhkia ja sumaa keskustakirjaston tilojen koosta huolimatta. Tällaisessa ihmispaljoudes-

08.04.2020

Hallintopäällikkö

sa liikkuminen vaatii kulkijalta varovaisuutta ja mm. korkeuserojen huomioimista.

Vahingonkorvausvastuu edellyttää tuottamusta tai laiminlyöntiä. Lisäksi edellytetään syy-yhteyttä suoritettun toiminnan ja aiheutuneen vahingon välillä.

Kaupunki katsoo selvitetyn, että vahinkopaikka on ollut niiden määräysten mukainen, jotka ovat olleet voimassa rakennuslupa-asian vireilletulon ajankohtana. Vahinkopaikka on myös täyttänyt loppukatselmuksen aikaan voimassa olevat säännökset. Asiassa ei ole esitetty sellaista näyttöä, jonka perusteella voitaisiin todeta, että kaupunki olisi laiminlyönyt voimassa olevia asetuksia esteettömyydestä tai rakentamismääräyksiä käyttöturvallisuudesta. Tapahtuma on ollut ennalta-arvaamaton. Vaikka kaupunki on esteettömyyttä korostetusti huomioiden lisännyt kontrastimerkinnot kaikkiin porrasaskelmiin myöhemmin, ei kaupunki ole lyönyt laimin lain mukaisia velvollisuuksiaan.

Kaupunki katsoo edellisten selvitysten perusteella, ettei ole asiassa korvausvelvollinen.

Sovelletut oikeusohjeet

Vahingonkorvauslaki (412/1974) 2 luku 1 §

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 17 luku, 117 § d ja e

Ympäristöministeriö, Asunto- ja rakennusosasto
Suomen rakentamismääräyskokoelma

Suomen säädöskokoelma 1007/2017, ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta

Kaupunkiympäristön toimialajohtajan päätös 21.6.2017 § 57

Lisätiedot

Marjo Laine, valmistelija, puhelin: 310 38506
kymp.korvausasiat(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

08.04.2020

Hallintopäällikkö

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 11 §.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusanajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

08.04.2020

Hallintopäällikkö

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

08.04.2020

Hallintopäällikkö

Mikko Ravantti
hallintopäällikkö

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 09.04.2020.